

Asten, 7 november 2023

Met gepaste snelheid voorwaarts

Voorzitter, raadsleden, college, kijkers en luisteraars van SIRIS,

Voor ons ligt de tweede begroting van deze raadsperiode. We zien naar onze grote tevredenheid weer een duidelijke en goed leesbare begroting. De meerjarenbegroting laat een positief resultaat zien in 2024 en 2025, maar vanaf 2026 is het resultaat flink negatief. De opschalingskorting en de nieuwe financieringsmethodiek van het gemeentefonds zijn hiervan onder meer de oorzaak. Dit speelt niet alleen in Asten, maar is in de meeste Nederlandse gemeenten aan de orde.

Eerder sprak onze fractie nog de hoop uit dat er vóór deze begrotingsbehandeling vanuit Den Haag meer duidelijkheid zou komen over onze financiële positie vanaf 2026. Dat de mist hopelijk snel zou optrekken. We moeten helaas concluderen dat dit niet het geval is. Het jaar 2026 komt steeds dichterbij en de mist wordt alleen maar dikker. Misschien is het wel een rookgordijn ... Onduidelijkheid over onze financiën hangt als een donkere wolk boven alle mooie plannen die we de komende jaren zouden willen uitvoeren.

We moeten, ondanks deze onzekere situatie, wel keuzes maken. We staan immers voor grote maatschappelijke opgaven en we hebben in ons coalitieakkoord én in ons partijprogramma ambities verwoord die ertoe moeten leiden dat Asten, Heusden en Ommel nóg mooier en bruisender worden. Deze keuzes moeten - met het oog op de huidige financieel onzekere toekomst - naar onze mening wel verantwoord en realistisch zijn. Niet alles kan tegelijk en meteen.

In onze beschouwing op de voorjaarsnota 2024 hanteerden we een aantal uitgangspunten met daaraan gekoppeld onze wensen en bedenkingen. Dit doen we nu weer.

Samen voor Asten vindt 'de basis op orde' belangrijk. Dit betekent voor ons dat er voldoende personele bezetting is om in ieder geval de gemeentelijke basistaken uit te voeren. Anderzijds houdt dit in dat we grote projecten prioriteren en desnoods gefaseerd uitvoeren.

Een ander uitgangspunt van onze fractie is dat er geen sprake mag zijn van een lastenverzwaring voor onze inwoners, de jaarlijkse indexering uitgezonderd. Geen verhoging van zowel de OZB als de afvalstoffenheffing dus.

We zoomen in op de vier programma's:

1. Bestuur en Veiligheid

Samen bouwen aan een duurzaam, vitaal en veilig Asten; hier kan Samen voor Asten zich in vinden. Wij ondersteunen de extra formatie voor de griffie met 1 fte en zijn ons ervan bewust dat deze uitbreiding onvoldoende is om een toekomstbestendige griffie te creëren. Echter, terughoudendheid is onder de huidige omstandigheden verdedigbaar.

Terughoudendheid is ook de reden dat wij vraagtekens zetten bij de verbouwing van de bestuursvleugel. Samen voor Asten is voor verduurzaming van gebouwen, dat staat buiten kijf. Echter, in de begroting staat vermeld dat deze verbouwing nodig is om ruimtes geschikt en representatief te maken voor het gemeentebestuur en dat dit moment tevens wordt aangegrepen om de bestuursvleugel te verduurzamen. We vragen ons af wat nu de hoofdreden van deze gewenste verbouwing is. Wat maakt deze investering onder de huidige onzekere tijden écht noodzakelijk? In welke mate zijn de ruimtes momenteel niet geschikt en representatief? En wat houdt 'verduurzamen' concreet in? We vernemen het graag.

2. Ruimtelijk Domein

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking, waarbij sprake is van een overgangstermijn tot 1 januari 2031. Deze wet bundelt regels die over de fysieke leefomgeving gaan en maakt deze eenvoudiger, zodat projecten sneller kunnen starten en eerder klaar zijn. Onze fractie weet dat ons ambtelijk apparaat zich zo goed als mogelijk voorbereid heeft, maar toch ... Wat komt er op korte termijn op ons af en kunnen wij dit aan? We maken ons zorgen over de personele capaciteit en hopen dat er regionaal wordt afgestemd. Ook hier vinden wij het noodzakelijk om te prioriteren. Wat wettelijk moet, dat moet. Al het andere kan wat ons betreft wachten.

Asten, Heusden en Ommel zijn bruisende en aantrekkelijke kernen. Daar zijn we trots op en dit willen we ook graag zo houden. Asten bouwt in de komende jaren heel veel huizen, dat staat vast. We werken aan een nieuwe woonvisie om die grote opgave richting te geven. Tijdens de themabijeenkomst 'Woonoplossingen voor de toekomst' in oktober jl. zijn door inwoners en ondernemers voor deze woonvisie vele bruikbare suggesties gegeven. Tevens werd nog maar weer eens duidelijk dat de woonmarkt en -behoefte aan het veranderen is.

Belangrijk is dat we daar voldoende op anticiperen en ruimte reserveren om initiatieven voor nieuwe woonvormen een kans te geven. Samen voor Asten heeft in 2021 samen met PGA een motie ingediend om te komen tot nieuwe woonvormen. Antwoord van het college naar de voortgang van die motie was steevast: "Er zijn geen initiatieven en we weten te weinig over wat met 'nieuwe woonvormen' wordt bedoeld." We zijn benieuwd of het college n.a.v. de onlangs gehouden themabijeenkomst op dit gebied tot nieuwe inzichten is gekomen. Verder vernemen wij graag wat de huidige stand van zaken is omtrent de appartementen die in het Patersklooster gebouwd zouden worden.

In de begroting is opgenomen dat we extra willen investeren in voorzieningen bij woningbouwplannen. Daarvoor wordt 10% van een positief grondexploitatie resultaat gereserveerd. Vraag van Samen voor Asten is: komt van die regeling wel voldoende terecht? Immers, grondexploitaties zullen de komende jaren eerder sluitend of met verlies worden afgesloten dan met winst.

Samen met inwoners, ondernemers en Centrummanagement Asten werkt de gemeente aan een nieuwe centrumvisie. Een plan van aanpak zal in februari 2024 gereed zijn. Wat is hiervan de huidige stand van zaken? De verdere vergroening van het Koningsplein en de Markt juichen wij uiteraard van harte toe. Deze punten stonden al eerder in ons partijprogramma als onderdeel van de verdere ontwikkeling van het centrum en als kwaliteitsimpuls van de - als het aan Samen voor Asten ligt - autovrije Markt. We hopen dat er ook nog ruimte is voor een waterpartij ...

Van Asten gaan we naar Heusden; naar het Vorstermansplein om precies te zijn. Samen voor Asten heeft zich al vaker hard gemaakt voor het aanpassen van dit plein. De laatste jaren is Heusden fors uitgebreid en het centraal gelegen Vorstermansplein is hierbij achtergebleven. Hierdoor is het niet de beoogde 'bruisende kern'. We weten dat de burgemeester gesprekken heeft gevoerd met het Dorpsoverleg en dat er ontwikkelingen gaande zijn. We wachten deze ontwikkelingen met veel belangstelling af.

Last but not least: Ommel. Wij maken ons zorgen over de woningbouw in Ommel. De woningnood is er hoog, maar ambities worden telkens in de kiem gesmoord door beperkingen die op bouwgronden liggen. Ziet het college hiervoor een oplossing?

We zien een lange lijst van activiteiten in het ruimtelijk domein. Er is de komende jaren veel, heel veel te doen. Onze fractie gaat dit met belangstelling volgen.

3. Sociaal Domein

Grip houden op de kosten én de kwaliteit van de zorg aan onze inwoners vindt Samen voor Asten belangrijk. Een voorwaarde hiervoor is een sterke verbinding tussen het lokale en het voorliggende veld en voortdurende regionale monitoring van de zorgkosten.

Wij steunen financiële regelingen die ervoor zorgen dat al onze inwoners kunnen meedoen aan de samenleving. De harmonisatie van de inkomensregelingen in Peelverband is hiervan een voorbeeld en kan op onze goedkeuring rekenen. In aanvulling hierop willen wij graag van de wethouder weten of er een mogelijkheid is om de huidige sport- en cultuurvoucher uit te breiden met een breder cultuuraanbod. Hiervoor brengen wij een motie in.

Sporten en een goede vrijetijdsbesteding zijn belangrijke aanjagers van gezond zijn én gezond blijven, zowel fysiek als mentaal. Ook is het een goede manier om mee te (kunnen blijven) doen en betrokken te zijn bij het dorp waarin je woont. Het sportklimaat in onze gemeente is goed en dit willen we graag zo houden.

De revitalisatie van het sportpark in Heusden is - zoals eerder afgesproken - incidenteel afgedekt. Daarnaast wordt een deel gedekt uit SPUK-middelen. Tijdens de behandeling van de voorjaarsnota hebben wij al akkoord gegeven op deze optie en wij zijn blij dat dit nu vertaald is in deze begroting.

Tot slot de realisatie van de nieuwe binnensportlocatie. De eerste fase die leidt tot een nieuwe binnensportlocatie in de kern van Asten is inmiddels bezig. Onze fractie wacht met veel belangstelling de uitkomsten van het vooronderzoek af en wij wensen de wethouder veel succes toe met dit mooie proces.

4. Financiën, Control en Economie

In de begroting staan de kruispunten Burgemeester Wijnenstraat-Langstraat en Koningsplein-Wilhelminastraat opgenomen. We lezen dat met de belijning de verkeerssituatie op beide plekken is verbeterd. Ook staat er dat de resultaten worden afgewacht. Welke resultaten worden hier bedoeld? En wanneer kunnen we deze resultaten verwachten? We vinden dat deze aansluitingen - ondanks de genomen maatregelen - nog te vaak tot gevaarlijke verkeerssituaties leiden. Hoe kijkt het college hier tegenaan? Wat ons betreft mogen deze kruispunten meegenomen worden in de centrumontwikkeling.

Verder staat in de begroting een bijdrage van ruim € 800,000 opgenomen ten bate van 'Bijdrage mobiliteitsmaatregelen Schaalsprong Brabant'. Volgens de Eindhovense burgemeester Jeroen Dijsselbloem is onze regio inmiddels één economie met één verkeerssysteem en één woningmarkt. Deze bijdrage zou dus een gezamenlijk belang dienen. Natuurlijk is het zo dat de gemeente Asten baat heeft bij een goede bestuurlijke samenwerking op diverse thema's, maar het gaat hier om een forse investering waarbij onduidelijk is wat wij hier concreet voor terugkrijgen en in hoeverre wij hier beter van worden. Samen voor Asten is van mening dat wij deze forse uitgave aan onze inwoners moeten kunnen uitleggen. Hoe kijkt het college hier tegenaan? Onze fractie heeft al vaker uitgesproken graag in te willen gaan op het aanbod van burgemeester Dijsselbloem om hierover met de raad in gesprek te gaan. Graag horen wij van de andere fracties of zij dit gesprek ook willen. In januari komt er een raadsvoorstel. Dit wachten we met belangstelling af.

Voorzitter afsluitend,

Somberen doen we niet, maar Samen voor Asten maakt zich wel zorgen over de gemeentelijke financiële huishouding vanaf 2026. We bevinden ons momenteel in een zeer mistig landschap en kunnen hierdoor minder ver kijken dan we zouden willen. Daar passen we ons rijgedrag op aan. Samen voor Asten hoopt dat deze mist snel optrekt en we weer met grote snelheid voorwaarts kunnen.

Wij spreken onze dank uit aan iedereen die een bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van deze heldere en goed leesbare begroting en gaan over tot de orde van de dag. Tot zover in de eerste termijn.

Fractie Samen voor Asten:

Maarten van den Boomen

Twan van Teeffelen

René van Dijk

Math Vankan

Tiny van den Eijnden

Frank van der Velden

Marieke van Oosterhout - van der Zand

Remco Wever

Mattheus Shamoun